

समतेसाठी दर्जेदार शिक्षण

टप्पा २४ ब : भागाकार - वस्तूत व अंकांत
अपेक्षित वेळ - गरजेनुसार

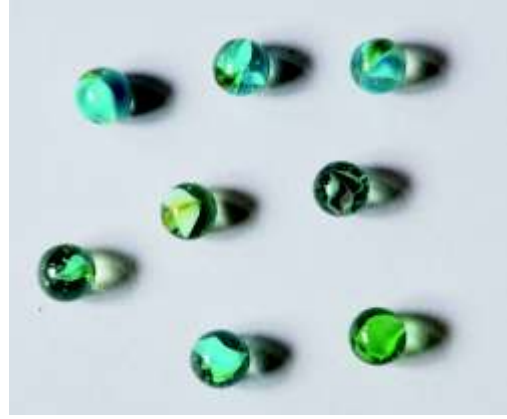
भागाकार

अनेकदा आपल्याला आपल्याकडील वस्तूंचे समान भाग करावे लागतात. मुलांकडून अशी उदाहरणे विचारून घ्या.

- आईने ४ गोळ्या दिल्या तर त्या दोन मुलांना मिळून वाटून घ्याव्या लागतात.
- टोपलीत ८ चपात्या असल्या आणि ४ माणसं जेवायची असली तर प्रत्येकाला फक्त २-२ चपात्या मिळतील.

याप्रमाणे...

समजा आपल्याजवळ ८ गोट्या आहेत.

त्या ४ जणांमध्ये सारख्या वाटायच्या आहेत.

८ गोट्यांचे ४ समान भाग केल्यावर प्रत्येक भागात २ गोट्या आल्या.

याला $८ \div ४ = २$ किंवा $\frac{८}{४} = २$ असे लिहितात हे शिकवा.

आता मुलांना सांगा : $9 \div 3$ करा.

९ गोट्या घेतल्या.
प्रत्येक भागात ३ गोट्या आल्या.
म्हणून $9 \div 3 = 3$

त्यांचे ३ समान भाग केले.

किंवा $\frac{9}{3} = 3$

आता विचारा, $92 \div 3$

९२ लिंबे होती.
प्रत्येक भागात ४ लिंबे आली.
म्हणून $92 \div 3 = 4$

त्यांचे ३ समान भाग केले.

किंवा $\frac{92}{3} = 4$

यासारखे भाग करण्याचे अनेक प्रश्न मुलांना द्या. मुलांनी स्वतः कृती करणे अपेक्षित आहे.

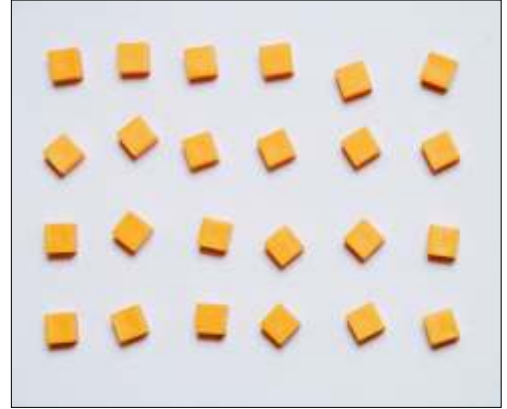
आता विचारा, $28 \div 2$ किती?

मुलांनी उत्तर शोधायचं.

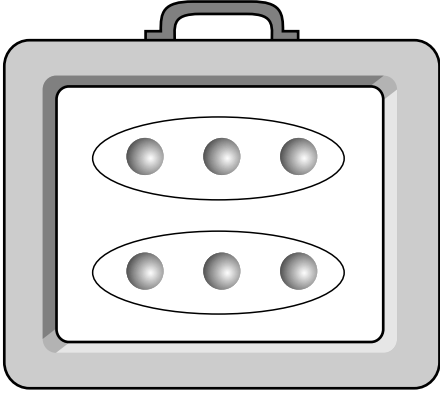
$28 \div 3$ कसं करणार?

मुलांना विचार करू द्या. सुटे करून घ्यावे लागतील या उत्तरापर्यंत त्यांचे त्यांना येऊ द्या.

रेखा मारून समान भाग करा व भागाकार लिहा.

$$6 \div 2$$

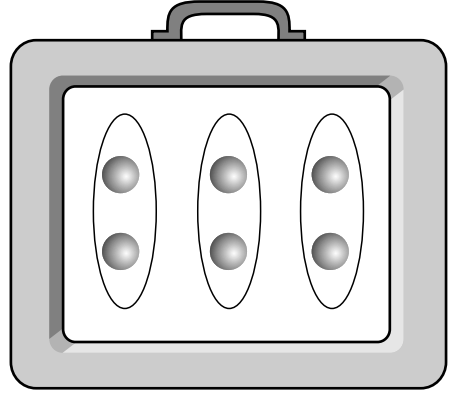

6 चे 2 समान भाग केले.

प्रत्येक भागात 3 मणी.

$$6 \div 2 = 3$$

$$6 \div 3$$

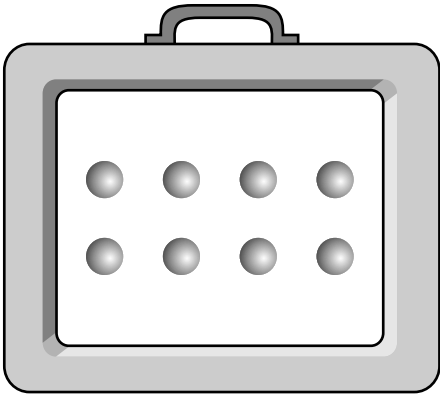

6 चे 3 समान भाग केले.

प्रत्येक भागात 2 मणी.

$$6 \div 3 = 2$$

$$8 \div 2$$

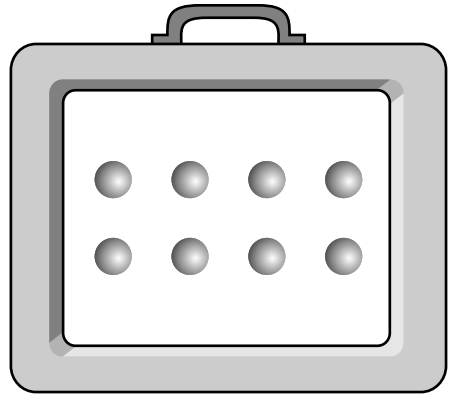

चे समान भाग केले.

प्रत्येक भागात मणी.

$$\square \div \square = \square$$

$$8 \div 4$$

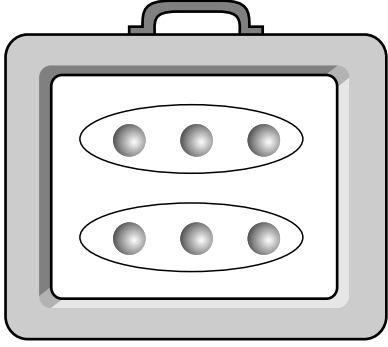

चे समान भाग केले.

प्रत्येक भागात मणी.

$$\square \div \square = \square$$

पाटीवरील मण्यांची रचना पाहून त्यातील गुणाकार व भागाकार लिहा.

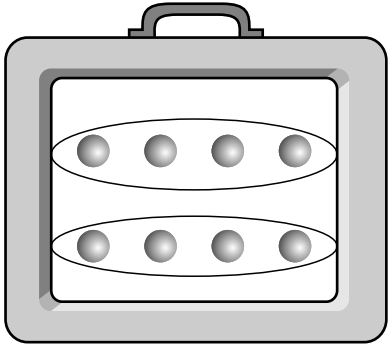

गुणाकार

$$3 \times 2 = 6$$

भागाकार

$$6 \div 2 = 3$$

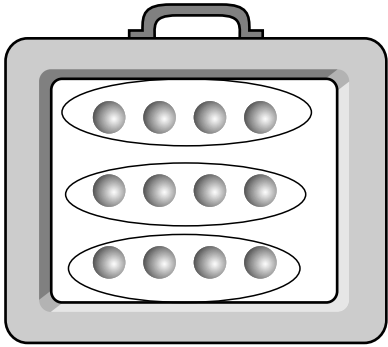

गुणाकार

$$\square \times \square = \square$$

भागाकार

$$\square \div \square = \square$$

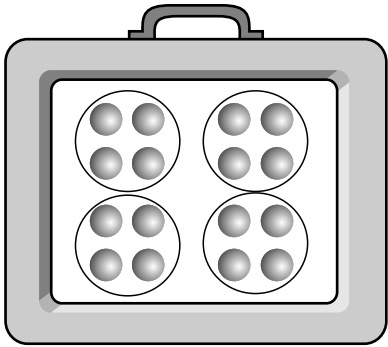

गुणाकार

$$\square \times \square = \square$$

भागाकार

$$\square \div \square = \square$$

गुणाकार

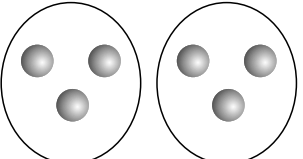
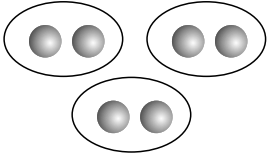
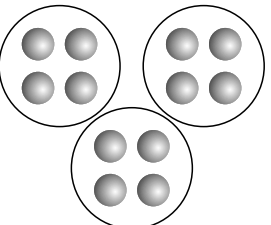
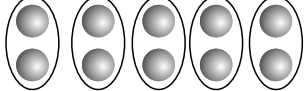
$$\square \times \square = \square$$

भागाकार

$$\square \div \square = \square$$

भागाकाराचे दोन अर्थ

अर्थ समजून रिकाम्या चौकटी भरा.

भागाकार	तितके समान भाग करणे, प्रत्येक भागात किती?	तितक्याचे वाटे करणे, वाटे किती झाले?	उत्तर
$6 \div 2$	 <p>प्रत्येक भागात 3</p>	 <p>3 वाटे झाले</p>	3
$8 \div 4$			
$9 \div 3$			
	 <p>प्रत्येक भागात 4</p>		
		 <p>5 वाटे</p>	

प्रत्येक मुलाला 5 रुपये द्यायचे आहेत. तर 6 मुलांना देण्यासाठी किती रुपये लागतील?

$$\boxed{5} \times \boxed{6} = \boxed{30} \text{ रुपये}$$

30 रुपये आहेत. प्रत्येक मुलाला 5 रुपये द्यायचे आहेत. तर किती मुलांना रुपये मिळतील?

$$\boxed{30} \div \boxed{5} = \boxed{6} \text{ मुले}$$

एका माळेत 4 मणी. अशा सहा माळांमध्ये किती मणी असतील?

$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{} \text{ मणी}$$

24 मणी आहेत. 4 मण्यांची एक माळ बनवली तर किती माळा बनतील?

$$\boxed{} \div \boxed{} = \boxed{} \text{ माळा}$$

राहूलकडे एका टोपलीत 4 आंबे आहेत. अशा त्याच्याकडे 7 टोपल्या आहेत. तर त्याच्याकडे एकूण किती आंबे आहेत?

$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{} \text{ आंबे}$$

एका टोपलीत 4 आंबे मावतात. 28 आंबे असले तर किती टोपल्या लागतील?

$$\boxed{} \div \boxed{} = \boxed{} \text{ टोपल्या}$$

एक चॉकलेट 2 रुपयाला. तर 8 चॉकलेटना किती रुपये पडतील?

$$\boxed{} \times \boxed{} = \boxed{} \text{ रुपये}$$

एका चॉकलेटला 2 रुपये पडतात. तर 16 रुपयांत किती चॉकलेट येतील?

$$\boxed{} \div \boxed{} = \boxed{} \text{ चॉकलेट}$$

दांडे-सुटे (किंवा नोटा) वापरून पुढील भागाकार करा. वाटपानुसार अंकातील भागाकार लिहा.

$6 \div 2 \rightarrow$ 6 रुपये 2 जणांमध्ये सारखे वाटले तर प्रत्येकाला किती रुपये मिळतील?

	ए
2	6

व्यक्तींची संख्या

आपल्याकडे इतके रुपये आहेत.

$$6 \div 2 = 3$$

	ए
	3
2	6
-	6
	0

व्यक्तींची संख्या

प्रत्येकाला इतके रुपये मिळतील

आपल्याकडे इतके रुपये आहेत.

इतके उरले.

	ए
2	8

	ए
4	8

	ए
3	9

	ए
1	7

	ए
1	8

	ए
	3
2	7
	6
	1

	ए
4	9

	ए
3	8

	ए
2	5

	ए
5	8

	द	ए
2	2	0

	द	ए
2	4	0

	द	ए
5	5	0

	द	ए
4	4	0

	द	ए
2	6	0

	द	ए
3	6	0

	द	ए
4	8	0

	द	ए
9	9	0

दांडे-सुटे (किंवा नोटा) वापरून पुढील भागाकार करा. वाटपानुसार अंकातील भागाकार लिहा.

	द	ए
	1	2
2	2	4
-	2	
	0	4
-		4
		0

	द	ए
3	3	6

	द	ए
3	6	3

	द	ए
2	4	8

	द	ए
3	6	6

	द	ए
2	4	2

	द	ए
4	8	4

	द	ए
5	5	5

	द	ए
	1	8
2	3	6
-	2	
	1	6
-	1	6
		0

	द	ए
3	4	2

	द	ए
5	6	5

	द	ए
4	5	6

	द	ए
6	7	2

	द	ए
8	7	2

	द	ए
9	8	1

	द	ए
7	5	6

	द	ए
7	6	3

	द	ए
9	7	2

दांडे-सुटे (किंवा नोटा) वापरून पुढील भागाकार करा. वाटपानुसार अंकातील भागाकार लिहा.

	श	द	ए
	1	2	3
2	2	4	6
-	2		
	0	4	
	-	4	
		0	6
		-	6
			0

	श	द	ए
5	5	5	5

	श	द	ए
3	6	3	6

	श	द	ए
2	4	8	2

	श	द	ए
2	4	0	0

	श	द	ए
4	4	0	0

	श	द	ए
3	6	0	0

	श	द	ए
3	9	0	0

	श	द	ए
2	2	4	0

	श	द	ए
3	6	0	9

	श	द	ए
3	3	6	0

	श	द	ए
2	4	0	2

दांडे-सुटे (किंवा नोटा) वापरून पुढील भागाकार करा. वाटपानुसार अंकातील भागाकार लिहा.

	श	द	ए
5	5	5	0

	श	द	ए
2	3	2	0

	श	द	ए
2	5	4	0

	श	द	ए
5	6	5	0

	श	द	ए
6	7	2	0

	श	द	ए
7	8	4	0

	श	द	ए
2	3	1	2

	श	द	ए
3	4	1	4

	श	द	ए
5	6	1	5

	श	द	ए
6	7	1	6

	श	द	ए
7	8	2	6

	श	द	ए
4	9	7	3

दांडे-सुटे (किंवा नोटा) वापरून पुढील भागाकार करा. वाटपानुसार अंकातील भागाकार लिहा.

	श	द	ए
2	2	1	2

	श	द	ए
4	4	1	6

	श	द	ए
5	5	1	5

	श	द	ए
3	3	1	2

	श	द	ए
6	6	1	2

	श	द	ए
8	8	1	6

	श	द	ए
5	5	2	5

	श	द	ए
4	8	2	4

	श	द	ए
7	7	1	4

	श	द	ए
3	6	2	4

	श	द	ए
4	8	3	2

	श	द	ए
9	9	8	1

	श	द	ए
7	7	3	5

	श	द	ए
5	5	4	5

	श	द	ए
6	6	2	4

	श	द	ए
9	9	6	3

संख्यांचा मनात विचार करून पुढील भागाकार करा. गरज वाटली तर दांडे-सुटे किंवा नोटा वापरा.

	ए	
2	8	

	द	ए
4	8	8

	द	ए
4	4	8

	द	ए
4	8	4

	द	ए
4	8	0

	द	ए
5	7	5

	द	ए
3	6	7

	द	ए
7	4	9

	द	ए
6	9	6

	द	ए
8	7	2

	श	द	ए
6	6	6	6

	श	द	ए
3	6	6	6

	श	द	ए
2	6	0	6

	श	द	ए
3	9	9	0

	श	द	ए
7	7	6	3

	श	द	ए
4	8	0	0

	श	द	ए
5	1	2	5

	श	द	ए
9	9	8	1